

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 29. Circa Impedimentum Ligaminis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

DV BIV M LXXVII.

An vir ad ordines promotus sola spontanea vxoris licentia absque aliis iure requisitis, possit ab eis vel saltem ex iudicis officio ad conjugale consortium reuocari?

³⁷⁵ *Potest quidē,* **P**otest quidem. Quia cum præscripta à iure ad legitimam viri promotionem non fuerint seruata, licentia ab vxore promotioni præstata iuri ipsius ad reuocandum non obstat. Sic Sotus in 4. dist. 37. q. 1. a. 4. Bar. h. a. Ledel. de Ord. dub. 14.

³⁷⁶ *Non potest.* **N**on potest. Quia vxor consentiens viri promotioni, censetur se ad castitatem obligare, ac proinde non superest ei ius renocandi: cum ius non habeat ad cohabitationem, vel ut sibi debitum reddatur, eo quod communi consensu se castitatem adstrinxerint, ac vir statum mutauerit. Ita D. Tho. in 4. dist. 37. q. 1. a. 2. ad 2. Richar. ibi, a. 2. q. 1. Palud. q. 1. a. 1. n. 9. & dist. 32. q. 2. a. 2. n. 19. Verac. p. 1. spec. arr. 37. concl. 5. Azor. l. 13. c. 14. q. 1. Manu. 10. 1. sum. cap. 224. n. 3. Viguer. l. Institur. c. 16. §. 7. Syluest. verb. Matrimonium. 8. q. 12. disto 3.

³⁷⁷ *Vxor distinctio.* **M**ihi vero hæc distinctio placet: si vxor consensum præstitit non ignara iuris statuentis, quid ipsa debeat efficere, ut vir legitime ad ordines promouetur: nullatenus poterit reuocari vir solo consensu ad ordines promotus: secus si id ius ignorabit. Quia quando ius ignorat non censetur votum continentie emittere, ne ad illam se obligare: ac proinde ius concedit reuocationem, quando vxor incontinentie periculum patitur c. 1. de conuers. coning. vbi statuitur, virum de vxoris licentia professum, ad ipsam reuocandum eo quod nullo illa castitatis se voto illigari. At quando vxor iuris huiusce conscia fuit, eo ipso quod licentiam præstitit, censetur vouere castitatem. Porro hæc reuocatio viri ad vxorem, quæ ei iuris ignara licentiam concessit, non fit iure actionis competentis vxori: quia actione priuatur per licentiam, quam sponte concessit: sed ex officio iudicis, qui, ne vxoris continentia periclitetur potest virum, non seruata forma à iure præscripta, ad ordines promotum ad vxorem reuocare. Didici ex Tho. Sancio l. 7. d. 39. n. 12. & alijs ab eo ibi citatis.

DV BIV M LXXVIII.

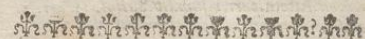
An vxor, quæ voto castitatis emissio, licentiam concessit viro Ordinem Sacrum assumendi: reddatur inhabilis post viri obitum matrimonio inuendo?

³⁷⁸ *In habilis non redditur.* **I**nhabilis non redditur. Quia cum id votum simplex sit, impedit quidem, sed non dirimit matrimonium. Sic aliqui antiquiores apud Glof. c. si se ad finem, d. 28. Sotus l. 7. de iust. q. 5. a. 5. in solut. ad 2. Basil. l. 7. c. 29. n. 10. Leand. r. 9. d. 17. q. 14.

³⁷⁹ **R**editur inhabilis. Quia c. Quia sunt, d. 28.

(quod est D. Gregorij l. 2. Epist. 39. est calus huiusmodi: Vxor conscia promotionis viri ad ordines, mortuo viro iam facto Diacono, ad alias nuptias transit: & ait Gregor: si in coniugio Diaconi mulierem, de qua agitur, fuisse contiteri, ij qui male sociati sunt, disjungantur. Vbi Glof. v. Fuisse, ait: Et ipsum ordinatum, vxore sciente. Idem colligitur ex c. si se d. 28. & ex c. si qua vidua, d. 28. & ex c. Seriatim, d. 32. Ita Azor. l. 13. c. 14. q. 1. Valq. 10. d. 3. d. 44. c. vlt. m. 1. o. Ioan. Andre. Turrec. Hostienf. D. Bonau. Palud. & alij, quos citat, ac sequitur Sanchez l. 7. d. 40. n. 2.

³⁸⁰ **C**um his opinor. Scio tamen discrepare Doctores in huius ratione reddenda. Quidam enim id euenire dicunt, quod vir & vxor ad hoc communicant, c. Martinus, de spir. cognat. vnde ex solemnii voto tacite emissio à viro in Sacri Ordinis susceptione redundat per actionum communicationem, ut vxorum votum simplex, solenne efficiatur. Sic D. Bonau. in 4. dist. 37. in expos. lit. Palud. dist. 38. q. 2. a. 5. D. Antonin. p. 1. iur. deap. 8. Certe hanc rationem optime reprobatur Sanch. l. 7. d. 32. m. 8. Verum legitima ratio, cum hoc matrimonium sit irritum non est votum simplex vxoris effici solenne per actionum communicationem, Sed quia Ecclesiastica constitutio ob reuerentiam ordinis à viro assumpti ex licentia vxoris castitatem vouentis reddit eam ad subsequens coniugium inhabilem.

CAPVT XXIX.

Circa Impedimentum Ligaminis.

Ligamen.

DV BIV M LXXIX.

An Polygamia: seu usus plarium vxorum simul, sit irrita iure diuino in lege Evangelica?

³⁸¹ **N**on est irrita lege diuina in Evangelio. Quia nulla diuina prohibitio circa vxorū pluralitatem inuenitur. Sic Caiet. ad Marc. 10. n. 11. fatetur: Hic apparet planius literæ sensus, quem ideo exactè explicauerim, ut intelligatur, verum esse, quod Theologi dicunt, scilicet, legem de unitate vxoris nullibi in Canonicis libris esse scriptam. Idem replicat ad 1. Timoth. 3. explicans illa verba: Oportet Episcopum esse unius vxoris virum.

³⁸² **I**rrita est iure diuino Christi Domini. Quia Trident. sel. 24. de matrim. canon. 2. Sic definit: si quis dixerit, licere Christianis, plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum: anathema sit. Eandem veritatem olim præscripsit Innocentius III. cap. Gaudemus de diuor. Et esse prohibitum ita ut posterius matrimonium priori subsistente sit irritum, decidere Syricius Papa Epist. 1. & Innocent. I. Epist. 9. & Alex.

Sectio II. Dubia, De Impedimentis. 245

Alexander III. c. *Licet de sponsa duorum*. & Innocentius II. c. *fin. eodem tit.* Probat autem Pontifex hanc veritatem c. *Gaudemus ex testimonio Christi Mat. 19. Quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, macchatur*. Vbi Servator noster volens restituere matrimonium ad eam rectitudinem, & decorem, quæ in prima sui institutione à Deo habuit, sultulit omnino polygamiam quasi primæ institutioni matrimonij adversa. Cum enim interdicat, dimissa vxore propter fornicationem ad alias nuptias transire: a fortiori is transitus, vxore retenta interdictus censetur. Quod ideo negari dicatur posteriorem ducens, priore dimissa, quia ob adulterium non desinit prior esse vera vxor. Cum ergo vxor retenta potiori iure gaudet vxorio, retinet enim ius ad thorum & cohabitationem, quo dimissa ob adulterium caret: multo magis ea retenta, illicitum erit, aliam ducere. Ita Bellarm. *libr. 2. de matr. c. 11. Sanch. l. 7. d. 8. n. 1. Basil. l. 7. c. 49. n. 1. & 3. Hurtad. d. 9. diff. 1. Bonac. q. 3. de impedim. pun. 10. n. 1. Villalob. r. 14. diff. 15. n. 1. Trull. l. 7. c. 9. dub. 14. n. 2.*

³⁸³ Hoc profecto dubium dissolvitur, quia Caietani sententia non sine errore potest sustineri. Hinc autem aperte hæresis Lutheri, & Anabaptistarum confutatur impiè defendentium vxorum pluralitatem. Quam & spurcissimus Mahumetus in nefanda sua lege suis sectatoribus concessit.

D V B I V M LXXX.

An pluralitas vxorum simul sit prohibita iure diuino antiquo positio?

³⁸⁴ Difficultas eo pertinet, an prohibitio hæc ita sit peculiaris legis Euangelicæ, vt ante illam nulla existerit lex diuina coniugum pluralitatem interdicens? De pluralitate virorum respectu vnius vxoris inferius agendum. In præsentem vero de pluribus vxoribus respectu vnius viri questio procedit. Et quidem iure antiquo diuino positio prohibita nõ est. Quia illicita non fuit antiquis patribus vxorum pluralitas cum nec contra naturam id efficerent, eo quod non libidinis explendæ causa id efficerent, sed prolis multiplicandæ affectu: neque contra legem, nam eo tempore prohibita non erat. Sic D. August. *l. de bono coniug. c. ult. & lib. 22. contra Faust.* excusat Iacob, qui quatuor duxit vxores ratione consuetudinis. Et Iosephus *l. 17. Antig. c. 1.* asserit, Iudæis more maiorum licuisse plures vxores habere. At consuetudo nõ potest aduersus ius diuinum præualere, sed solummodo aduersus ius humanum. c. *fin. de consuetud.* Atque D. Thom. *in 4. dist. 33. qu. 1. a. 1.* fatetur, consuetudinem posse ab hac vxorum pluralitate excusare.

³⁸⁵ Prohibita est iure antiquo diuino positio. Quia id constat ex illo *Gen. 2. Et erunt duo in carne vna*. Ad quæ verba Tridentinum *sess. 24. in principio*, profatur: *Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari & coniungi Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba tanquam à Deo prolata referens dixit: Itaque iam non sunt duo, sed vna caro*. Et ex illis verbis: *Pro-* Esob. & Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

pter hoc relinquet homo patrem, & matrem, & adhaerebit vxori suæ. Ex quibus verbis hanc veritatem probant Nicolaus I. cap. 5. & Innocens III. c. *Gaudemus*, hisce verbis: *Verum absque hoc videtur, & inimicum fidei Christianæ, cum ab initio vna costa in vnam feminam sit conuersa, & scriptura diuina testetur, quod propter hoc relinquet homo patrem, & adhaerebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna, non dixit: adhaerebit vxoribus, sed vxori*. Ita Sanch. d. 80. n. 1. Basil. l. 7. c. 49. n. 1. & 3. Bellarm. l. 1. de matr. c. 11. Hurtad. d. 9. diff. 1. Bonac. q. 3. de imped. pun. 10. a. n. 3. & omnes communiter.

Hoc omnino certum nec probabile vllò modo contrarium obicitur. Licet enim D. Augustinus id asserere videatur, eius testimonia intelligenda sunt diuina dispensatione supposita, quæ consuetudinem illam licitam reddebat, efficiebatque non esse contra legem. Ideo Doctor non dixit: *Quia mos erat, peccatum non erat*: sed *Quando mos erat*; quasi mos non sit causa, sed diuina dispensatio morem excusans. Et quamuis mox subdat: *Nunc quia mos non est, crimen est*, intelligo iuxta præmissa, quia non est diuina dispensatione mos approbatus sicut olim.

D V B I V M LXXXI.

An vxorum pluralitas sit prohibita, ac irrita iure naturali?

³⁸⁷ Non est prohibita. Quia Gregorius III. *Epist. 4. ad Bonif. & refertur c. Quod proposuisti. 12. question. 7.* vxorem secundam ducere concessit cuidam ob primæ aegritudinem. Quam dispensationem nequisset concedere, si hoc iuri naturæ aduersaretur. Et quia creditu difficillimum est, plurimas gentes lumine ac ratione naturali penitus esse destitutas, apud quas vxorum pluralitas permittebatur. An non, vt gentes prætermittam, viri sanctissimi in veteri lege plures simul vxores habuere? Certe Abrahamus Sarai, & Agar, *Gen. 6.* Iacobus Liam, & Rachel, Balam & Zelpham, *Gen. 29. & 30.* Helcana Annam, & Phenennam, *1. Reg. 1.* Moses Mariam, & Æthyopiā, *Num. 12.* Nec de dispensatione diuina constat. Cæterum si licet vxori in totum iuri suo cedere, consensum præstans, vt vir profiteatur: cur non licebit, attento solo iure naturæ, sibi in parte præiudicare, consentiens, vt aliæ simul vxores potestatem corporis viri sui habeant; legitimo cum eis matrimonio inito: Sic Durand. *in 4. dist. 33. qu. 1. num. 9. & 10.* Caiet. *ad c. 16. Gen. Abul. 1. Reg. 8. qu. 2. Veract. p. 2. spec. a. 15. concl. 1. & 2. Medinal. 4. de Sacror. homin. contin. Palae. in 4. dist. 33. d. 1.*

³⁸⁸ Prohibita iure naturæ est, adeo, vt pugnet cum coniugij veritate ita vt nullatenus possit verum coniugium cum secunda vxore iniri. Quia matrimonium consistere nequit absque mutua corporum traditione: at omnino repugnat, rem vni traditam alteri tradi. Et quia contra primum naturæ principium est, vt vir erga vxorem id faciat, quod erga se ab vxore fieri, merito recusat. Cum ergo meritò

X 3 renuat.

IBAR
MOR
III. IV
IV

renuat, uxorem suam alio viro nubere, contra prima naturæ principia erit, ut ipse possit uxorem aliam simul habere. Verum id, quod in prima sui institutione matrimonium sortitum est, natura dictante, videtur ita esse de iure naturæ, ut absque illo coniugij essentia consistere nequeat. At in prima sui institutione tantum licebat vxoris vnitas. Itā Aureol. apud Capreol. in 4. dist. 33. quæst. 2. Victor. relect. de de matr. prior. parte par. 1. num. 1. Menoch. de arbitrar. lib. 1. cent. 5. casu 420. d. nu. 46. Petr. de Ledef. quæst. 65. art. 1. concl. 2.

389

Mediam sententiam inter duas extremas elige, quæ nulla corollaria deduco.

Mediam sententiam ego inter duas extremas elegerim. Polygamia vnus viri cum pluribus vxoribus non est omnino contra ius naturæ, atque adeo non est contra prima ac vniuersalia eius principia: sed aliquo modo aduersatur iuri naturæ, quatenus est contra conclusiones à primis principiis derivatas: eo quod non repugnet matrimonij naturæ, nec primario eius fini: sed non satis cum matrimonio congrua, si omnes illius fines spectemus: atque proinde matrimonium illud cum alia vxore licitum priore superfluit, est, attento ipso naturæ iure, nullum. Prior pars patet, quia Deus non posset dispensare circa vxorum pluralitatem, cuius contrarium inferius ostendam. Posterior vero inde suadet, quod vxorum pluralitas aduersetur secundario matrimonij fini, nimirum tanquillæ habitationi coniugum, domesticæque gubernationi, qui finis est secundarius ut testatur Philosophus lib. 8. Eth. cap. 9. vxor enim non subditur viro ut famula, sed ut socia in domestica gubernatione principatum tenens, ut fusius probant D. Chryl. hom. 20. in Epist. ad Eph. & D. Thom. 1. part. quæst. 9. art. 3. At omnis principatus ut pax seruetur suapte natura singularitatem amat. Et ideo non est simile de subiectione qua plures serui vni domino subdantur. Hæc didici ex Tho. Sancio. l. 7. d. 80. n. 8. qui alia eruditissime de more congerit. Hinc colligo inprimis, nullatenus posse Pontificem in hac vxorum pluralitate dispensare. Quia tum naturali lege, tum lege Christi Domini ob veram Sacramenti significationem est interdicta. Deinde nulla consuetudine effici posse licitam huiusmodi vxorum pluralitatem. Quia consuetudo nequit aduersus ius naturale & diuinum præualere, sed solum contra humanum. Præterea posse Demum in hac vxorum pluralitate dispensare. Quia nulla repugnantia inuenitur, nec est contra prima iuris naturæ principia. Vnde certum est veteres patres pluribus coniunctos vxoribus culpæ immunes fuisse, eo quod Deus cum illis dispensaret. Quod asserit Innocent. III. c. Gaudemus, de diuor. Demum re Gregorius III. ignorantia, aut criminis arguatur, certum est, ut Bellarm. libro 1. de matrimon. capit. 11. & libro 4. de Pontif. cap. 12. affirmat) priorem non fuisse vxorem legitimam ob impedimentum perpetuum, idque solummodo Pontificem declarasse.

DVBIUM LXXXII.

An Deus possit ut una vxor plures habeat maritos, dispensare?

Minime potest. Quia id est contra prima iuris naturæ principia. Sic Bellarm. l. 1. de matr. c. 11. & communiter tradunt Doctores, res in id non cadere dispensationem.

Potest plane. Quia Deus ut supremus Dominus corporum omnium potest concedere vxori facultatem, ut valide & absque iniustitia in maritum etiam tradat alius sui corporis dominium: & ab eis recipiat dominium corporum ipsorum: & ut reliqua necessaria ad complementum vinculi efficiat. Itā Hortad. d. 9. diff. c. Trull. l. 7. c. 9. dub. 14. n. 4. Petr. de Ledef. q. 65. a. 2. dub. 2. concl. 2. Coninch d. 26. nu. 19. Sanch. l. 7. d. 80. n. 15.

Ego quidem non video illam repugnantiam, nec hoc ita intrinsecè malum esse, quin Deus valeat dispensare.

DVBIUM LXXXIII.

An licita sit nunc infidelibus polygamia?

Licitæ est. Quia sola lege positia Christi Domini ipsos ante Baptismum minime obligare, interdictum. Sic Abul. ad c. 19. Matth. q. 35. asserens posse sustineri, infideles nunc non peccare plures vxores accipiendo. Et ad c. Gaudemus de diuor. pro secunda sententia afferendū respondet, cogi infideles dimittere posteriorem vxorem, quando ad fidem veniunt, non quod peccauerint accipiendo: sed quia delinquerent retinendo, cum iam legi Christianæ sint subiecti. Fauet Veracr. p. 2. spec. a. 17. concl. 5. dicens esse valde probabile, infideles non delinquere plures nunc ducendo vxores.

Licitæ non est nunc fidelibus polygamia, & dum baptisma suscipiunt, cogendi sunt ad primam vxorem legitimam redire, separandique ab aliis coniugijs ea superflite intis, tanquam ab omnino irritis. Quia expresse id decidit Innocentius III. c. Gaudemus, de diuor. Nam lege naturali, qua omnes etiam infideles adstringuntur, id matrimonium erat irritum: & ex sola Dei dispensatione valebat: cassata ergo per Christum Dominum dispensatione, iam matrimonium illud manebit in terminis iuris naturæ irritum. Itā Sanch. d. 7. d. 80. nu. 14. Sorus in 4. dist. 33. q. 1. a. 2. Valent. p. 4. d. 10. q. 1. pun. 3. Bellarm. l. 1. de matr. c. 11. Henriq. l. 1. c. 2. n. 3. lit. M. & l. 1. c. 6. n. 2. Ledef. 2. p. 4. quæst. 67. a. 2. Petr. de Ledef. q. 65. a. 2. dub. 3. concl. 5. Veracr. p. 2. spec. a. 18. conclus. 2. Bonac. q. 3. pun. 10. n. 3. Trull. l. 7. c. 9. dub. 14. n. 6. Bauni. q. 13. dicto 5.

Hoc certissimum esse reor, quare toleranda non est Abulenſis sententia, cuius enasio ad c. Gaudemus ex eo manifeste confunditur, quod Baptismus coniugia non soluat. Verū Veracr. assertio est contra expressam Innocentij III. decisionem. Quare merito Henriq. id erroneum appelleret, & Petr. de Ledef. temerarium, ac errori proximum.

DVBIUM

DVBIVM LXXXIV.

An antiquitus fuerit licita Gentilibus vxorum pluralitas?

396 ^{Licita fuit.} Licita fuit. Quia Dei dispensatio fuit ad populum Gentilium extensa, eorum speciatim, qui iuxta Hebræos commorabantur. Sic D. Augustin *lib. 2. contra F. uel. cap. 47.* & dicunt esse probabile Bellarm. *lib. 1. de matrimon. cap. 11. propos. 6. Ledesmi. 2. part. 4. qu. 67. artic. 2. Valent p. 1. d. 10. qu. 1. p. uel. 3. Sanch. 1. 7. d. 80. num. 13.*

397 ^{Non fuit licita.} Non fuit licita. Quia Dei dispensatio minime extensa fuit ad Gentilium populum: quod in eo ratio dispensationis non militaret, nempe fidelis populi multiplicatio. Ita Sotus in 4. dist. 33. qu. 1. art. 2. Angl. *part. 1. de matrim. qu. 7. art. 1. diff. 1.* Henriquez *lib. 12. de matrimon. cap. 6. num. 2. & lib. 1. cap. 2. num. 1.* Barthol. à Ledesmi. *dub. 72. conclus. 6.* Sanchez *citatus.*

398 ^{Partem primam satis probabilem esse reor.} Partem primam satis probabilem esse reor, nempe Dei dispensationem Hebræo populo impenfam extensam fuisse ad Gentilium populum, unde ei licita antiquitus fuit vxorum pluralitas. At probabilius crediderim, extensam non fuisse; unde nisi ignorantia excusarentur, rei erant Gentiles polygamia videntes. Verum iam in lege Euangelica eiusmodi dispensatio cassata fuit, à Christo Domino: quare nullis Gentilibus licita est hodie vxorum pluralitas. Idem dixerim de Iudæis. Quia cum eorum facultas, aut dispensatio per Euangelium prorsus cessarit, relictis proculdubio ipsi sunt ruri mero naturæ, vt iam illorum connubia cum pluribus vxoribus nullatenus valida existant.

DVBIVM LXXXV.

An vidua incurrat penas iure ciuili statutas ei, si intra annum luctus ad secundas transierit nuptias, si consummatum prius matrimonium non fuit?

399 ^{In primis suppono.} IN primis suppono, annum hunc luctus esse primum post viri obitum, numeratque à die mortis eiusdem, leg. *Genero, Digest. de iis, qui notantur infamia.* Deinde suppono sex penas indictas iure ciuili esse viduæ intra annum luctus nubenti. Prima est, vt efficiatur infamis. Secunda, vt posteriori viro non possit dare in dotem, nec in vltima voluntate relinquere vltra tertiam suorum bonorum portionem. Tertia, vt sit expers cuiuscumque hereditatis, legati, fideicommissi, donationis causa mortis. Quarta, priuatur omnibus relictis à viro priori in vltima eius voluntate; & priuatur non tantum quoad proprietatem, sed etiam quoad vsum fructum. Quinta, non potest succedere ab intestato suis consanguineis vltra tertium gradum. Constant cuncta hæc ex l. 1. C. de secund.

nupti. Sexta, tenetur dare medietatem bonorum prioris matrimonij filijs. leg. *Si qua mulier, 4. Cod. ad Senat. Consult.* Nec excusatur ab his penis vidua minoris ætatis ratione. Quia lex 1. *Co. l. de secund. nupti.* generaliter loquitur, nec in malis moribus viro subuenitur. Porro non incurrit has penas femina, cuius prius matrimonium contigit fuisse nullum. Quia nulla offensa priori legitimo matrimonio illata est: nec legitimum coniugium secundum dignum est pena. Quæsierim autem, an incurrantur, si matrimonium primum non fuit consummatum?

Incurruntur quidē. Quia non sola turbatio sanguinis, hoc est, incertitudo vtro ex matrimonio proles nascatur, est harum causa penarum, sed etiam despecta defuncti coniugis reuerentia, qui tam velociter dehonestatus est. Sic Ripa *Rubr. Cod. de secund. nupti. numer. 16. & 17.*

Minimè incurrantur. Quia *lib. 1. Cod. de secund. nupti.* Supponit, matrimonium prius fuisse consummatum. ibi: *Nuptiarum festinatione. Inferius, is etiam admittendus, quæ prior maritus. At in odiosis, & penalis, nomine Nuptiarum, ac Mariti, ac Matrimonij, solum matrimonium consummatum, & vir, qui consummauit comprehenduntur, vt probat Sanchez *lib. 1. dub. 1. num. 3.* Ita ipse Sanchez *lib. 7. diff. 81. numer. 19.* Garonis ea l. 1. *num. 8. notab. 3.* Decius ibi, *nu. 4.* Couar. 4. *decretal. part. 1. cap. 1. §. 9. numer. 6.* Ludonic. Lopez *part. 1. Institut. de matrimon. cap. 41.**

Cum his opinor, itēque asserendum censere, si posterus coniugium intra luctus annum initum post illum consummetur. Quia nuptiarum festinatio, quæ his penis subiicitur deficit. Non enim dici possunt nuptiæ illæ initæ intra annum, cum eo tempore consummate, nondum sint: nec plene est iniuria priori viro irrogata, nec incertitudo, vtro ex matrimonio sit proles, subsequi potest. Monuerim deum, hæc penas feminae secundo nubenti intra annum luctus statutas non afficere viduum intra annum secundam vxorem ducentem. Quia maior honestas in feminis, quam in viris exigitur, nec si vxores lugere compelluntur leg. *Vxores, Digest. de iis, qui notantur infamia.*

DVBIVM LXXXVI.

An omnes hæc pena feminae secundo nubenti intra annum luctus à iure Ciuili inflicta correctæ sint à iure Canonico?

399 ^{Nulla pena est correctæ.} Nulla pena est à Canonico iure correctæ. Quia vbi non est questio de peccato, quod lex ciuilis foueat, non est iuris Canonici leges ciuiles corrigere: at nulla adest culpa in iis penis statuendis: imo iustissima ratione arcentur feminae à tam celeri ad alias nuptias transitu, ac certitudini prolis consulitur. Sic Gloss. l. *Decreto, verb. Contrahere, Cod. ex quibus causis infamia irrogetur.* Paul. ibi, *in fine.* Iacob. Curti. l. 3. *conietural. cap. 9.* Alij vero afficiant, solam infamiam.

famiae poenam correctam esse. Quia ius Canonicum *cap. penultim. & cap. final. de secund. nupti.* solum decedit, huiusmodi fecundas non incurtere infamiam lege statutam. Sic Cypus l. i. *fine. Cod. de secund. nupt.* Oldradus, Officidus, Iacob. de Aretino, quos refert, ac sequitur Baldus ibi, numero septimo, Lucas de Penna leg. *Mulieret, Codice de incolis, libr. 10. colum. 6.*

404 Omnes poenae à iure Canonico sunt correctae. Quia *cap. final. de secund. nupt.* quamvis textus solius infamiae memoriam gesserit, at ratione, quam reddit, omnes poenas amplectitur, ibi: *Non debet legalis infamia sustinere iacturam, quae licet post viri obitum infra tempus luctus scilicet unius anni spatium nubat, concessa sibi tamen ab Apostolo virtutis facultate.* Cur ergo haec ratio aequè militet in omnibus aliis poenis, censetur ius Canonicum omnes illas abolere: non enim aequitas Canonica patitur, ut mulier rem licitam gerens, ac iure suo utens, puniatur. Ita Paludan, in 4. dist. 42. q. 3. art. 1. concl. 6. num. 10. Ludovic Lopez part. 2. Instrum. cap. 41. Sanchez libr. 7. dub. 81. numer. 24. citans omnes fere Iuristas.

405 Certe sententia haec decisa est in hoc Regno *libr. 3. titul. 1. lib. 5. noua Recopil.* Vnde iam fecunda potest impune ad secundas nuptias transire quocumque tempore. Consulere enim Ecclesia voluit matrimonij libertati, ac iuri ad illud transiendi, ad sedandas carnis illecebras, incontinentiamque vitandam.

CAPVT XXX.

Honestat. Circa Impedimentum Publicae honestatis.

DVBIUM LXXXVII.

An Publicae honestatis impedimentum oriatur ex sponsalibus fictè celebratis?

406 Nonnulla re-
citur.

REcolo, hoc impedimentum iustitia publicae honestatis, appellari, eo quod iustum sit propter publicam decentiam, morumque honestatem, ut matrimonium impediatur inter aliquas personas, quae factae sunt sibi propinqua ob sponsalia de futuro, & ob matrimonium ratum non consummatum. Porro hoc impedimentum ex sponsalibus ortum, solum dirimit matrimonium in primo gradu. Nam licet iure antiquo dirimeret usque ad quartum gradum, nunc iure nouo Tridentini *sess. 24. cap. 3.* dirimit solummodo in gradu primo consanguinitatis, ortum scilicet ex validis sponsalibus. Vnde si quis nunc post sponsalia celebrata cum Maria, matrimonium contraheret cum eius sorore, vel

matre, vel filia, inualide contraheret: non vero si coniugium cum consanguineis ipsius ultra primum gradum iniret. Quæstio autem, num impedimentum ex sponsalibus fictè celebratis, hoc est, ore tenus sine interno consensu, oriatur?

Minimè oritur. Quia attenda sola ratione naturali ex sponsalibus irritis id impedimentum non oritur: sed ideo tantum oriebatur, quia id decissum erat *cap. uni. de sponsal. in 6.* At id quoad hoc est omnino correctum per Tridentinum *sess. 24. cap. 3.* ubi decernitur, sponsalia, quæ quacumque ratione valida non sunt, hoc impedimentum minimè inducere. Sic Nauar. *sum. Lat. cap. 22. num. 57.* Veracruz in *append. ad spec. ubi de impediment. public. honestat. fol. 80.* Henriquez *lib. 1. cap. 10. num. 2.* Petr. de Ledesma, *qu. 51. art. 4. Coninch. disp. 32. dub. 5.* Perez *dub. 32. section. 2.* Palanus *d. 4. punct. 10. numer. 7.* Villalob. *tract. 14. diffie. 16. numer. 2.* Diana *part. 9. tract. 6. resolut. 52.* Hurtad. *dub. 21. diffie. 1. & alij.*

Oritur planè. Quia Tridentinum non omnino corrigit textum *cap. uni. de sponsal. in 6.* quoad hoc, sed tantum quoad sponsalia habentia consensum, & alia ratione irrita: haec enim iuxta illud Caput inducebant hoc impedimentum: at iuxta Tridentinum non inducunt. At quoad sponsalia irrita defectu consensus dictum Caput unicum manet illæsum; quia nec iuxta Tridentinum inducunt hoc impedimentum. Porro non obstante ea decisione, intelligendus est *cap. uni. textus*, quando defectus consensus est externus, qualis est in furioso, infante, & ioco apparenti, & manifesto præbente consensum. Igitur impedimentum hoc oritur ex sponsalibus absque interno consensu initis quoties huiusmodi defectus consensus externus non constat. Quia tunc vere sponsalia illa sunt valida: excepto enim matrimonio, omnes contractus signis tantum externis celebrati, valido celebrantur effectu. Ita Sanchez *libr. 7. dub. 68. numer. 14.* Basil. *libr. 7. cap. 36. numer. 10.* Layman. *libr. 5. tractat. 10. cap. 9. numer. 4.* Vega *tom. 2. sum. cap. 34. casu 11.* D. Antonin. & Couar. apud Petr. de Ledesma. *ubi supra.* Barthol. à Ledesma. *dubio 23.* Henriquez *libro 12. capite 10. numero 2.* Manuel *tom. 1. sum. cap. 234. numer. 3.*

Ego quidem probabilius reor, hoc impedimentum ex talibus sponsalibus oriri. Quia est institutum ob publicam honestatem, & ad scandalum vitandum. At quando sponsalia in exterioribus sunt omnino valida, & solus consensus internus ad eorum valorem desideratur, tantum scandalum, tanta inhonestas adesset, ac si verò vero animo contra facta fuissent. Cum defectus ille interni consensus vniuersos lateat. Ergo ex ratione, qua inducta est Ecclesia ad hoc impedimentum statuendum, expressa in ipsomet iure *cap. Iuuenis, de sponsal.* manifestè constat, mentem eius fuisse, ut defectus consensus, ob quem sunt irrita, sit externus, ne inducant huiusmodi impedimentum.

DVBIUM